

خار در چشم و استخوان در گلو

بررسی مبانی قرآنی مدیریت حکیمانه و حکومت مدبرانه حضرت علی علیه السلام

دکتر محمد جواد توکلی خانیکی

فاطمه صفائیان نسب

سرشناسه: توکلی خانیکی، محمدجواد، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پدیدآور: خار در چشم و استخوان در گلو: بررسی مبانی قرآنی صبر حکیمانه و حکومت مدبرانه حضرت علی (ع)/محمدجواد توکلی خانیکی، فاطمه صفائیان نسب؛ ویراستار سید ابوالقاسم موسوی.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۲۹ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲۰۷۷۰-۴۸-۳

وضعیت فهرست نویسی: فهرست شده

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۲۵]. همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: بررسی مبانی قرآنی صبر حکیمانه و حکومت مدبرانه حضرت علی (ع).

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.

موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I, ۶۰۰-۶۶۱ -- Patience

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- دیدگاه درباره سیاست و حکومت

موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I, ۶۰۰-۶۶۱ -- Views on politics and government

موضوع: صبر -- جنبه های قرآنی

Patience -- Qur'anic teaching

صبر -- جنبه های مذهبی -- اسلام

Patience -- Religious aspects -- Islam

اسلام و دولت -- جنبه های قرآنی

Islam and state -- Qur'anic teaching

شناسه افزوده: صفائیان نسب، فاطمه، ۱۳۶۲-

رده بندی کنگره: BP۳۷/۴

رده بندی دیویی: ۹۵۱/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۷۱۲۵۵

خار در چشم و استخوان در گلو

بررسی مبانی قرآنی صبر حکیمانه و حکومت مدبرانه حضرت علی علیه السلام

دکتر محمد جواد توکلی خانیکی و فاطمه صفائیان نسب

ناشر: عاصم

صفحه آرای: واحد هنری انتشارات عاصم

ویراستار: سید ابوالقاسم موسوی

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۷۰-۴۸-۳

قیمت روی جلد: ۷۰۰/۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در سیستم‌های بازیابی محفوظ است.

مرکز پخش: نشر عاصم: ۰۹۱۴۵۸۷۴۳۵۲

پست الکترونیک ناشر: nashre.aseam@gmail.com فروش اینترنتی کتاب: www.aseambook.ir

فهرست

۱۳		مقدمه اول
۱۵		مقدمه دوم

فصل اول: مفاهیم و مبانی

۱۹		۱-۱- مفاهیم
۱۹		۱-۱-۱- صبر
۲۰		۱-۱-۱-۱- کاربرد صبر
۲۳		۱-۱-۲- رابطه صبر و ایمان
۲۵		۱-۲- حکیمانه
۲۶		۱-۳- صبر حکیمانه
۲۶		۱-۴- حکومت
۲۸		۱-۴-۱- ضرورت تشکیل حکومت
۳۱		۱-۴-۲- مختصات حکومت در عصر حاضر
۳۲		۱-۵- مدیرانه
۳۳		۱-۶- حکومت مدیرانه
۳۳		۲-۱- مبانی نظری
۳۳		۱-۲-۱- صبر

۳۵	 ۱-۱-۲-۱ حکیمانه بودن
۴۲	 ۲-۱-۲-۱ غیر حکیمانه بودن
۴۵	 ۲-۲-۱ حکومت
۴۵	 ۱-۲-۲-۱ حکومت غیر الهی
۴۹	 ۲-۲-۲-۱ حکومت الهی

فصل دوم: حضرت علی علیه السلام در دوران خلافا

۵۹	 ۱-۲ رفتار سلبی
۵۹	 ۱-۱-۲ جلوگیری از تفرقه و اختلاف بین مردم
۶۳	 ۲-۱-۲ حفظ جان اهل بیت خویش
۶۵	 ۲-۲ رفتار ایجابی
۶۵	 ۱-۲-۲ اطاعت از فرمان پیامبر صلی الله علیه و آله
۶۸	 ۲-۲-۲ طلب پاداش از خداوند

فصل سوم: مبانی فرهنگی

۷۷	 ۱-۳ رابطه صبر و حکومت
۷۸	 ۲-۳ محبت به مردم
۸۰	 ۳-۳ فرهنگ جهاد و شهادت
۸۰	 ۱-۳-۳ تشویق به جهاد
۸۰	 ۱-۱-۳-۳ پیامدهای امتناع از جنگ
۸۲	 ۲-۱-۳-۳ اجر و پاداش مجاهد
۸۴	 ۲-۳-۳ جنبه دفاعی جهاد
۸۵	 ۳-۳-۳ برخورد شدید با دشمن
۸۶	 ۴-۳ وفای به عهد

فصل چهارم: مبانی اجتماعی

۹۳	 ۱-۴ عدالت گرایی
----	-----------------------

- ۹۶ ۴-۱-۱- عدالت در قضاوت
- ۹۹ ۴-۲- وحدت گرایي
- ۱۰۲ ۴-۳- ساده زیستی

فصل پنجم: مبانی سیاسی

- ۱۰۹ ۵-۱- نفی سیل
- ۱۱۲ ۵-۲- امنیت
- ۱۱۶ ۵-۲-۱- صلح
- ۱۱۹ ۵-۳- حق گرایي
- ۱۲۳ نتایج پژوهش
- ۱۲۵ فهرست منابع

مقدمه اول

ممتاز بودن شخصیت استثنایی و بی نظیر امیرالمؤمنین علیه السلام و نقش عظیم آن حضرت در تحولات صدر اسلام و سیره و منش این پیشوای بزرگ، از واقعیت‌های تکان دهنده، مسلم و غیر قابل انکار تاریخ است. در مقام فصاحت فصیح‌ترین انسان، در مقام کلام متکلم‌ترین انسان و در مقام زهد نخستین زاهد عصر خود بودند. در خصوص امیرالمؤمنین علیه السلام کلام زیاد گفته شده، با این حال هنوز هم زوایایی از اندیشه و سیره ایشان برای ما ناشناخته است و جای مطالعه، تحقیق و تولید آثار متنوع دارد. پژوهش‌های انجام شده فقط در حد اموری مانند: شجاعت در جنگ‌ها، زهد و تقوای ایشان، عبادت، کار در نخلستان، همراهی با پیامبر صلی الله علیه و آله رسیدگی به نیازمندان و ... خلاصه شده ولی عمق این مباحث برای مردم روشن نیست و باید با روش‌های علمی کارهای عمیق‌تر و جدی‌تری درخور شخصیت والای حضرت علی علیه السلام انجام داد. هر امامی اگر به شکل درست معرفی شود برکات زیادی برای انسان‌های جامعه به همراه دارد، مهم‌ترین آن جلوگیری از گمراهی و انحراف در جامعه اسلامی است، زیرا با معرفت و شناخت امام شبهات برطرف شده و مردم راهشان را درست انتخاب می‌کنند و خودشان به سوی دین متمایل شده و اینگونه سعادت امت اسلام تضمین می‌شود.

دکتر محمد جواد توکلی خانیکی

مهرماه ۱۴۰۰

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

دانشکده علوم قرآنی مشهد